

POSTANOWIENIE

Dnia 20 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Plóciennik

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 20 maja 2021 r.,
sprawy **S. T.**
oskarżonego z art. 160 § 2 k.k.
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego,
od wyroku Sądu Okręgowego w G.
z dnia 2 lipca 2020 r., sygn. akt VI Ka (...),
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w T.
z dnia 10 stycznia 2020 r., sygn. akt VI K (...),

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. obciążyć oskarżonego S.T. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

S. T. został oskarżony o to, że w dniu 2 września 2017 r. w B., poprzez zaniechanie ścisłej obserwacji K. S. i niedochowanie należytej staranności w trakcie pełnienia dyżuru w ramach PODZ, przyczynił się do zwiększenia prawdopodobieństwa wystąpienia skutku śmiertelnego u pokrzywdzonej, czym naraził K. S. na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, przy czym ciążył na nim obowiązek opieki nad osobą narażoną na niebezpieczeństwo, tj. o czyn z art. 160 § 2 k.k.

Sąd Rejonowy w T. wyrokiem z dnia 10 stycznia 2020 r., sygn. akt VI K (...), na mocy art. 66 § 1 k.k. i art. 67 § 1 k.k. warunkowo umorzył wobec oskarżonego S. T. postępowanie karne o to, że w dniu 2 września 2017 r. w B., poprzez podjęcie decyzji o przyjęciu K. S. do Izby Wytrzeźwień w B., a tym samym niedochowaniu należytej staranności w trakcie pełnienia dyżuru w ramach PODZ, przyczynił się do zwiększenia prawdopodobieństwa wystąpienia skutku śmiertelnego u pokrzywdzonej, czym naraził K.S. na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, przy czym ciążył na nim obowiązek opieki nad osobą narażoną na niebezpieczeństwo, tj. o czyn wyczerpujący znamiona przestępstwa z art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 160 § 2 k.k. - na okres roku próby. Na mocy art. 46 § 1 k.k. orzekł m.in. od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego D. S. oraz na rzecz następców prawnych oskarżyciela posiłkowego K. S. , O. M. i F. M. kwoty po 10 000 zł tytułem zadośćuczynienia.

We wniesionej na korzyść oskarżonego apelacji, zaskarżając wyrok w całości, obrońca w oparciu o treść art. 427 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. zarzucił: „obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść wyroku, tj. art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez nieprzeprowadzenie przez Sąd postępowania dowodowego w całości i tym samym niewyjaśnienie sprzeczności występujących w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym.”

W konsekwencji obrazu powyższych przepisów postępowania, wyrokowi Sądu pierwszej instancji zarzucił także:

„- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, polegający na bezpodstawnym przyjęciu, iż S. T. w dniu 2 września 2017 r. w B., poprzez zaniechanie ścisłej obserwacji K. S. i niedochowanie należytej staranności w trakcie pełnienia dyżuru w ramach PDOZ, przyczynił się do zwiększenia prawdopodobieństwa wystąpienia skutku śmiertelnego u pokrzywdzonej, czym naraził K. S. na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, przy czym ciążył na nim obowiązek opieki nad osobą narażoną na niebezpieczeństwo, tj. przestępstwo z art. 160 § 2 k.k.”

W konkluzji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Nadto, z daleko idącej ostrożności procesowej, gdyby Sąd nie podzielił w tym zakresie argumentacji, obrońcy oskarżonego wniósł również o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Drugi z obrońców oskarżonego zaskarżając wyrok w całości, w oparciu o treść art. 427 § 2 k.p.k. i art. 438 pkt 1, 2 i 3 k.p.k. zarzucił:

„1. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na wynikającym z dowolnej oceny dowodów, nieuzasadnionym przyjęciu przez Sąd Rejonowy mającej zasadnicze znaczenie dla oceny trafności i prawidłowości zarzutu tezy, iż S. T. >>poprzez podjęcie decyzji o przyjęciu K. S. do Izby Wyrzeźwień w B., a tym samym niedochowaniu należytej staranności w trakcie pełnienia dyżuru w ramach PODZ, przyczynił się do zwiększenia prawdopodobieństwa wystąpienia skutku śmiertelnego u pokrzywdzonej<<, co stoi w sprzeczności z uzupełniającą opinią ustną biegłego A. T. złożoną na rozprawie w dniu 17 czerwca 2019 r., który ostatecznie wskazał, że >>na tym etapie stanu klinicznego pacjentki decyzja o przyjęciu jej do Izby Wyrzeźwień, jak i decyzja odmowna były uprawnione<<.

2. naruszenie przepisów postępowania mające zasadniczy wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k. wyrażające się w przekroczeniu przez Sąd Rejonowy zasady swobodnej oceny dowodów poprzez dowolną i błędną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego w postaci wyjaśnień oskarżonego S. T. oraz uzupełniającej opinii ustnej biegłego A. T. złożonej na rozprawie w dniu 17 czerwca 2019 r., który ostatecznie wskazał, że >>na tym etapie stanu klinicznego pacjentki decyzja o przyjęciu jej do Izby Wyrzeźwień, jak i decyzja odmowna były uprawnione<<, co doprowadziło do przyjęcia przez Sąd I instancji bezzasadnej tezy, iż S. T. >>poprzez podjęcie decyzji o przyjęciu K. S. do Izby Wyrzeźwień w B., a tym samym niedochowaniu należytej staranności w trakcie pełnienia dyżuru w ramach PODZ, przyczynił się do zwiększenia prawdopodobieństwa wystąpienia skutku śmiertelnego u pokrzywdzonej<<.

3. naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 389 § 1 k.p.k. a contrario, poprzez uwzględnienie przez Sąd I instancji wydanych w sprawie opinii medycznych oraz opinii uzupełniających (k. 159-169, 173, 243-244), które w rzeczywistości oparte zostały na zeznaniach oskarżonego S. T. złożonych w charakterze świadka (k. 133-136).

4. naruszenie prawa materialnego - art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 160 § 2 k.k. poprzez błędne przyjęcie, iż w odniesieniu do oskarżonego S. T., nawet w ustalonym przez Sąd Rejonowy stanie faktycznym, istnieją jakiekolwiek podstawy do przyjęcia umyślnej formy popełnienia przypisanego mu w sentencji wyroku czynu zabronionego.”

Obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uniewinnienie oskarżonego oraz zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz oskarżonego kosztów obrony z wyboru w postępowaniu przed Sądem I i II instancji.

W przypadku nieuwzględnienia przez Sąd Okręgowy zarzutów wskazanych w punktach 1 i 2 - z ostrożności procesowej – wniósł jednocześnie o dopuszczenie dowodu z nowej opinii zespołu innych biegłych w powyższej sprawie, w oparciu o zgromadzony w sprawie pełny materiał dowodowy, z pominięciem zeznań obu oskarżonych, które zostały złożone w postępowaniu przygotowawczym w charakterze świadków oraz w oparciu o wyjaśnienia obu oskarżonych albo uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Po rozpoznaniu wywiedzionej apelacji wyrokiem z dnia 2 lipca 2020 r., sygn. akt VI Ka (...), Sąd Okręgowy w G. zmienił rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w zakresie zwrotu kosztów ustanowienia pełnomocnika z wyboru, a w pozostałym zakresie utrzymał wyrok w mocy.

Zaskarżając kasacją wyrok Sądu odwoławczego w całości, obrońca oskarżonego podniósł zarzut rażącego naruszenia „przepisów postępowania, tj. art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k., poprzez brak uchylenia przez Sąd Okręgowy w G. wyroku Sądu Rejonowego w T. pomimo wystąpienia bezwzględnej przyczyny uchylenia orzeczenia, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 9 w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k., polegającej na zmianie opisu czynu i

wyściu poza granice skargi, przez odmienne w stosunku do skargi przyjęcie, że w dniu 2 września 2017 r. poprzez podjęcie decyzji o przyjęciu K. S. do Izby Wyrzeźwień w B., a tym samym niedochowanie należytej staranności w trakcie pełnienia dyżuru w ramach PDOZ, S. T. przyczynił się do zwiększenia prawdopodobieństwa wystąpienia skutku śmiertelnego u pokrzywdzonej, czym naraził K. S. na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, przy czym ciążył na nim obowiązek opieki nad osobą narażoną na niebezpieczeństwo, podczas gdy zarzuty postawione oskarżonemu nie obejmowały takich okoliczności faktycznych, przez co z naruszeniem zasady skargowości i określoności czynu przypisano oskarżonemu czyn wykraczający poza ramy opisanych w akcie oskarżenia zdarzeń historycznych, co doprowadziło do orzekania pomimo braku skargi uprawnionego oskarżyciela i stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., skutkującą koniecznością umorzenia postępowania.”

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w G. do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona przez obrońcę S.T. kasacja jest oczywiście bezzasadna w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k.

W orzecznictwie i piśmiennictwie przyjmuje się, że granice podmiotowe i przedmiotowe sprawy określa nie opis czynu zawarty w akcie oskarżenia, czy też przyjęta przez oskarżyciela kwalifikacja prawna czynu, lecz zdarzenie w znaczeniu historycznym. Oznacza to, że sąd jest o tyle nim związany, o ile nie jest władny dokonać ustaleń wykraczających poza ramy tego zdarzenia. W konsekwencji możliwe jest m.in.:

- ustalenie odmiennego czasu popełnienia czynu będącego przedmiotem rozpoznania,
- dokonanie odmiennych ustaleń faktycznych dotyczących zarówno strony podmiotowej, jak i przedmiotowej,

- ustalenie odmiennego sposobu zachowania się i działania poszczególnych sprawców,

- ustalenie odmiennego skutku związanego z zachowaniem oskarżonego [zob. m.in. M. Kurowski (w:) Kodeks postępowania karnego. Komentarz (red. D. Świecki), Tom I, Warszawa 2017, s. 119; C. Kulesza (w:) Kodeks postępowania karnego. Komentarz (red.) K. Dutka, Warszawa 2020, ss. 75 – 76 i podane tam orzecznictwo].

Zaprezentowane stanowisko nie jest obce także skarżącemu, o czym świadczy uzasadnienie kasacji i wskazane w nim judykaty. Rzecz sprowadza się jednak do błędnie sformułowanych przez skarżącego, na gruncie rozpoznawanej sprawy, konsekwencji zmiany opisu czynu przypisanego oskarżonemu, które uznane zostały za naruszenie zasady skargowości.

Z opisu czynu zarzucanego oskarżonemu wynika, że jego istota polega na przyczynieniu się do zwiększenia prawdopodobieństwa wystąpienia skutku śmiertelnego u pokrzywdzonej w okresie jej całego pobytu w izbie wytrzeźwień. Wprawdzie w zarzucie najpierw wskazano na zaniechanie ścisłej obserwacji K.S., dodano jednak „i niedochowanie staranności w trakcie pełnienia dyżuru w ramach PODZ”. To, nieco enigmatyczne sformułowanie znajduje wyjaśnienie w uzasadnieniu aktu oskarżenia, w którym (strona 267) stwierdzono, że „W ocenie biegłych nieprawidłowym postępowaniem wykazał się również lekarz Izby Wytrzeźwień w B. . Ww. nie zachował należytej staranności w trakcie pełnienia dyżuru w ramach PODZ pod postacią podjęcia ścisłej obserwacji pacjentki. W wypisie ze szpitala w P. zaznaczono, że pacjentka winna być poddana ścisłej obserwacji lekarskiej. Z dokumentacji z izby wytrzeźwień wynika jednak, że pierwsza obserwacja nastąpiła dopiero w momencie, kiedy u pokrzywdzonej doszło do skrajnej dekompensacji istniejących patologii wewnątrzmoźgowych”. Na karcie 267v dodano jednak, że „Zarówno lekarz SOR, który wiedząc o stanie bezpośredniego zagrożenia życia nie zdecydował o jej (pokrzywdzonej – uwaga SN) hospitalizacji, tak samo lekarz Izby Wytrzeźwień wiedząc, że pacjentka ma rozpoznaną patologię wewnątrzczaszkową, zdecydował o jej przyjęciu do Izby Wytrzeźwień, czym oddalił w czasie proces celowego – przyczynowego leczenia. Tym samym przez opóźnienie czasu leczenia zwiększył prawdopodobieństwo

wystąpienia skutku śmiertelnego u pacjentki”. Z zacytowanych fragmentów wynika jednoznacznie, że zdarzeniem historycznym, które legło u podstaw postawionego oskarżonemu zarzutu, były wydarzenia związane z zachowaniem oskarżonego poczynawszy od momentu podjęcia decyzji o przyjęciu pokrzywdzonej do izby wytrzeźwień. W tej sytuacji dokonana przez Sąd pierwszej instancji zmiana opisu czynu przez wskazanie, że niedochowaniem należytej staranności podczas dyżuru było podjęcie decyzji o przyjęciu pokrzywdzonej do izby wytrzeźwień uzasadnia stanowisko, iż przypisany oskarżonemu czyn mieści się w granicach skargi uprawnionego oskarżyciela.

Inne argumenty, zawarte w uzasadnieniu kasacji, wykraczające poza granice zarzutu mającego charakter bezwzględnej przyczyny odwoławczej są, zważywszy na treść prawomocnego rozstrzygnięcia, niedopuszczalne z mocy prawa (art. 523 § 2 i 4 pkt 1 k.p.k.).

Kierując się powyższym orzeczono, jak na wstępie.